

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI AXBOROT
TEXNOLOGIYALARI VA KOMMUNIKATSIYALARINI
RIVOJLANTIRISH VAZIRLIGI**

**MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMIDAGI
TOSHKENT AXBOROT TEXNOLOGIYALARI
UNIVERSITETI**

**“YUQORI MALAKALI KADRLARNI TAYYORLASHDA
O'QITISHNING ZAMONAVIY TIZIMLARI VA
TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH MASALALARI”**

**Respublika ilmiy-uslubiy konferensiyasi
Toshkent, 17-18-yanvar, 2022-yil**

TO'PLAM

Toshkent 2022

ta'lim resurslari inson ishtirokisiz ishlay oladi va bu tendentsiya har yili sun'iy intellekt va mashinali o'qitishning rivojlanishi tufayli o'sib bormoqda.

БЎЛАЖАК ЭНЕРГЕТИКЛАРНИ РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАР АСОСИДА ТАЙЁРЛАШНИНГ АҲАМИЯТИ

О.Х.Тўрақулов, А.А.Абдумаликов, Э.Хафизов, О.Ё. Зокиров

Республикамиздаги мавжуд узлуксиз таълим тизими ва ундаги олиб борилаётган ислохотлар таълим мазмунини ҳам модернизациялаш талабини қўймоқда. Бу талаблар узлуксиз таълим тизими (УТТ) нинг ҳар бир таркибий қисми учун муҳимдир. Айниқса, узлуксиз таълим тизимининг замонавий ишлаб чиқариш билан бевосита боғлиқ бўлган мутахассислар тайёрлашга тегишли бўлган ўрта махсус касб-ҳунар таълими ўқув муассасаларида бу талаблар ўта муҳимдир.

Бу талабларни амалга ошириш учун қуйидаги жиҳатларга эътибор бериш лозим бўлади:

- таълим тизимида истисмоҳ учун фойдаланилаётган ўқув-меъсрий ҳужжатлар ва уларга мос дарслик ҳамда ўқув қўлланмалар мазмунини модернизациялашга;

- фанлар ва улар мазмунидаги изчиллик ҳамда узвийликни таъминлашнининг доимо назоратда бўлишига;

- бўлажак энергетикларни тайёрлашдаги ўрганиладиган назарий ва амалий материалларнинг ўзаро вобасталигини ўрнатишга;

- ўқитишнинг инновацион услубларини таълим жараёнида мунтазам равишда қўллашга;

- тайёрланаётган мутахассислик йўналишини эътиборга олган ҳолда ўқув ва ишлаб чиқариш амалиётларини тизимий равишда олиб боришга;

- бўлажак кичик мутахассисларни тайёрлашдаги махсус (мутахассислик) ва умумтаълим фанлар блоклари ўртасидаги таълим мазмуни бўйича узвийлик ва узлуксизликни таъминлашда уларни касбий фаолиятга тайёрлашда муҳим бўлган турдош фанлар мазмунига ҳам эътиборни қаратиш керак ва шу асосда ўқитиладиган фанлар мазмунига тегишли талабларни ишлаб чиқиш. Бунда фанлар мазмунига қўйиладиган талабларни тайёрлашда бўлажак кичик мутахассисларнинг амалий-касбий фаолиятига тегишли маълумотларга кўпроқ эътибор бериш ҳам ушбу соҳада асосий ролни бажаради;

- бўлажак кичик мутахассисларни тайёрлашда таълим мазмунида узвийликка эътибор бериш лозим бўлади. Бўлажак мутахассисларни тайёрлашдаги барча фанлар блокларига кирувчи фанлардан ўқув дастурларни тайёрлашда мутахассислик фанлари мазмуни билан уйғунликни таъминлашга эришиш. Бунда лозим топишганда улар мазмунига ўзгартиришлар киритиб, мослаштириш лозим бўлади.

Умуман олганда юқоридаги таълим мазмунини ислоҳ қилишда узвийлик ва узлуксизлик услубий-дидактик асос бўлади. Бунда педагогик жиҳатдан узвийлик - бу дидактик тамойил, яъни бу ўқув жараёнининг мазмуни, ташкилий шакл ва усулларини белгилаб берувчи асосий қоида, шароит – бу таълим жараёнини самарали ташкил этишга кўмаклашувчи ҳолатлар, ҳаракатга келтирувчи куч – бу таълим жараёнини амалга оширишга ёрдам берувчи омил, таълим, ривожланиш ва тарбия жараёнида мажбурий бажарилиши керак бўлган талаб сифатида изоҳланади.

Демак, замонавий КХКда бўлажак кичик мутахассисларни тайёрлашнинг асосини, уларга мос таълим мазмунини модернизациялашга кўп жиҳатларга боғлиқ бўлиб, ана шундагина рақобатбардош замонавий квалификацияли кадрларни тайёрлашга эришиш мумкин экан ва таълим мазмунини қуйидаги кетма-кетликда олиб борилгани маъқул:

- узлуксиз таълим тизимида ДТС талабларининг бажарилишини назорат қилишнинг тизимини яратиш ва улар натижаси асосида ДТСга қўйилган талабларни янгилаб боришга эришишнинг аниқ механизмни ишлаб чиқиш ҳамда улар асосида ўқув адабиётлари мазмунига қилинадиган модернизациялаш ишларини амалга оширувчи илмий-услубий кенгаш фаолиятини ишга тушириш;

- узлуксиз таълим тизимида мустақил таълим сифатини ошириш мақсадида **компьютер хоналарида касбий компьютерли ўқинлар** ва таълим берувчи дастурлар ҳамда компьютер тренажёрлар имкониятларидан фойдаланишга эришиш;

- таълим мазмунини мунтазам равишда модернизациялашни оптималлаштириш мақсадида **«Бош инновацион таълим технологиялари маркази»** ва уларнинг ҳудудий бўлимларини ташкил этиб, уларнинг узвий алоқаларини ўрнатишга эришиш;

- узлуксиз таълим тизими учун АТМ марказини тузиш ва уларнинг вилоятлардаги ҳудудий марказларини тузиш. Бунда муаян йўналишлар бўйича АТМ яратилиб, глобал марказ ҳосил қилиниши орқали ушбу жараёнининг амалий аҳамияти янада кучайтириш;

- муаян фан ёки йўналиш бўйича **«инновацион дастурий дидактик мажмуа»**лар яратишни кенг йўлга қўйиш. Бу орқали таълим-тарбия жараёнининг ахборотли бошқарувчига эришилади;

Демак, КХТ нинг юқорида қайд этилган ислоҳатларини амалга ошириш орқали замонавий КХК да тайёрланаётган бўлажак мутахассисларни рақобатбардош ва касбий-маънавий етук қилиб тарбиялашга эришиш мумкин экан.

SH.K.Xolmonov, A.X.Abdullaev TA'LIM BERISH JARAYONIDA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING SAMARADORLIGI.....	102
A.X.Aliqulov, T.G.Yadgarov, Z.A. Madatova YUQORI MALAKALI KADRLARNI TAYYORLASHIDA ZAMONAVIY RAQAMLASHTIRILGAN TIZIMLARNI QO'LLASH MASALALARI	104
Н.Ю.Амурова, С.М.Абдуллаева, Е.А.Борисова ПРОБЛЕМЫ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ В ВУЗЕ. Часть 1..	106
Н.Ю. Амурова, С.М. Абдуллаева, Е.А. Борисова ПРОБЛЕМЫ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ В ВУЗЕ. Часть 2..	108
А.Арзиев, Т.Нурмухамедова, М.Эгамбердиев “ЭЛЕКТРОНИКА ВА СХЕМАЛАР” ФАНИНИ, ЎҚИТИШ УСЛУБИЁТИ ВА УСЛУБИЙ ТАЪМИНОТИ	110
Н.А.Аташкова ЦИФРОВАЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ СРЕДА КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИЕЙ	112
Х.М.Жамолов, К.А.Ахмадова, Ш.А.Собилова KELGUSIDA OLIY TA'LIM OLISHNING BIR NECHA ISTIQBOLLARI VA SAMARALI USULLARI	114
Р.М.Сулейманова, Р.Р.Ахмедова ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ВИДЕОУРОКОВ В УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ	116
S.S. Beknazarova, G.A. Qayumova TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR: FRAKTAL PEDAGOGIKA TAMOYILLARI ASOSIDA	118
M.R. Boylieva, Sh.Sh. Safarov STRATEGIES OF DEVELOPING AUTONOMOUS LEARNING	120
N. Ravshanov, S. Raupova RAQAMLASHGAN JAMIYATDA TA'LIM JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISHDA INFRAQIZIL KAMERALARDAN FOYDALANISH	121
Г. А. Акрамова ПЕДАГОГИК ЖАРАЁНДА ТИЗИМЛИ ТАҲЛИЛ МУАММОЛАРИ.....	123
В.Вобойоров TA'LIMNI RAQAMLASHTIRISHNING NOGIRON TALABALARNING KOGNITIV QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHGA TA'SIRI	125
А. А. Мирзарахимова ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА ЎҚИТИШ ЖАРАЁНИДАГИ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ВА МУАММОЛАР.....	128
N.Xasanova RAQAMLI IQTISODIYOT JAMOASIDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING O'RNI	130
S.S. Mirzaxalilov, M.Israilov, A. Anvarxo'jayev OLIY TA'LIMDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI	132
О.Х.Тўрақулов, А.А.Абдумаликов, Э.Хафизов, О.Е. Зокиров БЎЛАЖАК ЭНЕРГЕТИКЛАРИНИ РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАР АСОСИДА ТАЙЁРЛАШНИНГ АҲАМИЯТИ.....	134
К.А. Вотинов, Ю.В. Писецкий ПОВЫШЕНИЕ НАДЕЖНОСТИ ЛАБОРАТОРНЫХ СТЕНДОВ ДЛЯ ИЗУЧЕНИЯ ЭЛЕКТРОТЕХНИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН	136